

III.

ET STUDENTERBREV FRA 1641.

Ved **C. Rise Hansen.**

**D**er er vel næppe mange breve bevarede fra 1600-årene, hvori en student beretter for en anden om studenter-

livet og forholdene i København; måske kan derfor nedenstående, ret levende skildring påregne interesse. Brevet er skrevet 9. januar 1641 af student *Jakob Poulsen*, der senere fra 1645 til sin død 1677 sad som sognepræst til Frue kirke i Ålborg, til vennen og skolekammeraten fra Viborg *Jakob Thomsen Lyngaa* (*Ericafontanus*), som 1653—90 var sognepræst i Karlby og Voldby<sup>1</sup>.

Jakob Poulsen var — som det også fremgår af brevet nedenfor — født i Thisted (kalder sig også Tistadius) og immatrikuleredes 3. juni 1640 fra Viborg; han tog 1642 baccalauregraden og blev 1647 magister<sup>2</sup>.

Jakob Thomsen kom som Jakob Poulsen fra Viborg skole til København og immatrikuleredes ligeledes i juni 1640; han var født 24. juli 1618 i Lyngå, hvor faderen Thomas Nielsen Felslev var sognepræst; denne døde imidlertid allerede 17. august<sup>3</sup> 1623, og da moderen Karen Thomasdatter var død 1. febr. 1620 i Viborg, syntes hans svoger sognepræst Jens Sørensen Borre i Hvorslev at være blevet hans formynder. Det er måske dennes død 11. november 1640, der har bevirket, at Jakob Thomsen er rejst fra København; i januar 1641 opholdt han sig netop hos søsteren i Hvorslev<sup>4</sup>. Senere må han være vendt tilbage til København, således som det også af brevet ses at have været

<sup>1</sup>) Jvf. P. Severinsens udmærkede biografi af Jakob Thomsen i »Fra Randers Amt« VI, 23—34, der bl. a. bygger på Jakob Thomsens optegnelser i håndskriftet Ny kgl. Saml. 4°, 1205 a. Severinsen har derimod ikke benyttet den her omtalte brevsamling. — Hvad angår det her aftrykte brev, kan den mulighed næppe helt afvises, at der mangler et blad, der har indledt brevet.

<sup>2</sup>) Personalhist. Tidsskrift IV, 1883, 63.

<sup>3</sup>) Ny kgl. Saml. 4°, 1205 a har 17. august, Wiberg derimod 7/8, hvilket sidste formentlig er urigtigt. Wiberg opgiver ligeledes, at Thomas Nielsen blev kaldet til Lyngå 1601, men optegnelserne har 1602.

<sup>4</sup>) Se udskriften på brev af 8. januar 1641 fra Peder Tornsen Rye til Jakob Thomsen Lyngaa: »Min kere broder Jacob Thomæsøn nu att findis hoss sin keere søster s. her Jensis efterleffuersker i Huosleff gandske broderlig tilschreffuett« (håndskriftet s. 124). Også et sen. brev fra Jakob Poulsen u. å. er adresseret til Hvorslev.

hans mening; men der er nok god grund til med P. Severinsen at antage, at opholdet ved universitetet næppe har været langvarigt<sup>1</sup>. 1642 var han således i København<sup>2</sup>, men 1646—47 var han skolemester på Hald slot for lensmanden Jørgen Seefeld Enevoldsens børn<sup>3</sup>. 1648 ophørte imidlertid dennes forlening med Hald, og Jakob Thomsen opholdt sig i den følgende tid hos slægtninge, bl. a. i Virring<sup>4</sup>. 1653 blev han kaldet til sognepræst i Karlby og Voldby som efterfølger efter den s. å. afdøde Lauritz Hansen Thrige, der fra 1643 var medhjælper for den egentlige sognepræst Jørgen Christensen Pind, og giftede sig med Thriges enke, der iøvrigt var en datter af Jørgen Pind. Ved sidstnævntes død 1655<sup>5</sup> blev Jakob Thomsen endelig enepræst i embedet. Om hans levnedsløb skal iøvrigt henvises til P. Severinsens biografi i »Fra Randers Amt« VI, 23—34.

Det vil vist her samtidig være rimeligt at fremsætte nogle bemærkninger om det håndskrift — nr. 56 i octav — i Historisk-Generalogisk Arkiv (i Rigsarkivet), hvorfra det her gengivne brev stammer. Håndskriftet består i virkeligheden af Jakob Thomsens privatarkiv, der 1847 af den

<sup>1</sup>) Fra Randers Amt VI, 25.

<sup>2</sup>) Af en brevudskrift 1642 (håndskriftet s. 96) ses det, at Jakob Thomsen da boede i Vimmelskæft hos Frederik Hansen, forrige skriver på Studiegården. Jvf. ligeledes smst. s. 196.

<sup>3</sup>) Se brevudskrifter på breve 21. januar 1646 (håndskriftet s. 34), 17. marts s. å. (smst. s. 10), 24. august s. å. (smst. s. 178), 17. maj 1647 (smst. s. 32 b) og 25. august s. å. (smst. s. 50). Jvf. iøvrigt P. Severinsens afhandling s. 23 (med henvisning til Niels Lachmann's »Udkastning«).

<sup>4</sup>) Se f. eks. håndskriftet s. 56.

<sup>5</sup>) Jørgen Pinds død omtales i et brev fra biskop Jakob Matthiesen, dat. 1655 7. novbr. (håndskriftet s. 215 f. + 223 f.) til Jakob Thomsen; det hedder heri: »I gjorde vel, att I lod mig vide, att h. Jørgen Pind, proust i Nørre herrit, ved døden er affgangen, oc det desto meer, effterdi ieg tillige aff eders skriffvelse forfarer, at her Søren i Vegersleff haffver ochsaa sagt gode nat, att en anden dess snarere i proustens sted kunde constitueris, som med kaldit kand haffve indseende, at alting gaar skickelig til effter ordinantzen«.

kendte samler prokurator Christen Olsen (død 1881) i Randers skænkedes til nævnte arkiv<sup>1</sup>; dette lod det indbinde i det bind, hvori det endnu sidder, og privatarkivet må derfor stadig søges blandt resterne af Historisk-Genealogisk Arkivs samlinger.

Størstedelen af bindets indhold består af breve til Jakob Thomsen, de fleste på latin og for en stor del fra slægtninge. Der er således breve fra hans to brødre: *Niels Thomsen Felslev* (sognepræst til Skorup og Tvilum 1629—60) 1642, 1647 og 1648<sup>2</sup> og *Otto Thomsen Lyngaa* (sognepræst til Haslund og Ølst 1632—71) 1648<sup>3</sup>.

Fra svogeren *Niels Sørensen Fabricius* (el. Nykirk) (sognepræst til Lyngby og Albøge 1605—51) findes et brev (indbydelse til barsel) fra 1647; han var gift med Jakob Thomsens søster Mette, som bagefter giftede sig med hr. Niels' efterfølger i kaldet *Svend Sørensen Leth* (død 1685); fra ham er bevaret en del breve fra årene 1652—54 og et udateret. Fra en tredje svoger *Søren Madsen Ørsted* (sognepræst i Lyngå 1641—84) findes 2 breve (1646 og 1651) og en anbefaling for Jakob Thomsen, stilet til Mogens Friis til Faurskov og dateret 1652 15. januar<sup>4</sup>. Fra en søn af Niels Fabricius (og søstersøn af Jakob Thomsen) *Thomas Nielsen Lyngbye* (sognepræst til Hørby i Tudse herred 1654—

<sup>1</sup>) Se Historisk-Genealogisk Arkivs journal s. 27.

<sup>2</sup>) I en efterskrift til brevet af 1648 9. sept. (håndskriftet s. 21—24) skriver Niels Thomsen: »Haffuer jeg, kiere broder, dig herforuden broderlig ombedit, att du vilde vel giøre och vmage did [!] hid til oss i morgen oc hielpe mig noget med breffue att schriffue. Jeg haffuer saa megit med høsten oc korn at telle hoss mine sognemend at bestille, att ieg kand iche tage andit vare. Forsseer mig til, du herudj hielper mig noget«.

<sup>3</sup>) I en efterskrift til dette brev, dat. 11. december, hedder det: »Broder lille, gjør saa vell och kom till oss nu paa søndag tillkommendis. Jeg haffuer noget, som jeg ville communicere med dig omb, och at du kunde haffue tiid till at reparere ditt symphonie, vi kunde faa et støche eller toe derpaa« (håndskriftet s. 20).

<sup>4</sup>) Se håndskriftet s. 141, hvor Jakob Thomsen omtales som min hustrus broder.

83) er bevaret en del breve fra første halvdel af 1650-erne. Ligeledes 3 breve fra samme tid fra en anden nevø *Henrik Christensen Blichfeldt* (sognepræst 1664—1703 til Århus Vor Frue kirke)<sup>1</sup>; han var søn af Christen Henriksen Blichfeldt, der efterfulgte Jakob Thomsens fader som præst i Lyngå og var gift med formandens datter Margrete Thomasdatter (Kirkehist. Saml. 3. r. IV, 129).

Hvad angår Jakob Thomsens korrespondance med folk uden for den nærmeste familiekræds bør det nævnes, at der findes 7 breve fra *Laurids Nielsen Fog* (sognepræst til Feldballe og Nødager) 1651—52, 4 fra *Jens Hansen Trige* (sognepræst til Virring og Essenbæk) 1651—55, 2 fra *Lars Rasmussen Ledemarch* (sognepræst til Ørum og Ginnerup) 1655 og 2 fra *Christen Jensen Brasch* (sognepræst til Hvorslev og Gerning) 1646 og 1652. Fra forfatteren af det nedenaftrykte brev, *Jakob Poulsen*, findes yderligere 2 breve, det ene dateret Ålborg 1646, det andet udateret. Derudover findes der en del breve fra andre, bl. a. et par versificerede.

Ind imellem brevene til Jakob Thomsen ligger nogle breve adresserede til andre, således et par til den ovennævnte Niels Sørensen Fabricius.

Bortset fra brevene findes der enkelte andre stykker i bindet, der har en vis interesse, f. eks. den parodi på et tingsvidne, der findes andetsteds aftrykt i dette bind, og personalhistoriske optegnelser om den 1650 afdøde sognepræst *Jørgen Nielsen Nielstrup* i Årslev og Hørning.

Udskrift: *Literarum et virtutum flosculis amoenissimo juveni, Jacobo Thomæ Ericafontano, amico et fratri in paucis colendo, hi dabuntur centones.*

Påtegnet: mihi oblata 26. jan. per Nic. Rytter.

---

<sup>1</sup>) Henrik Christensen Blichfeldt bruger betegnelsen avunculus om Jakob Thomsen.

Adhuc, mi Jacobe, tumultuariis insto verbis. Lader dig frem[deles] vide, at her stod depositz 8 dage for jul<sup>1</sup>, til huilchen der [bleff] rejeceret 22, vdi huis tall der vaare 4 Otthoniensens, som [før] bleff rejeceret till paaske sidst vaar. Peder Norbag[ge]<sup>2</sup>, som laae i kammer hos Holger<sup>3</sup> nest hos os i somer, va[ar] en aff di samme 4, saa vel som Søren Poffuelsøn<sup>4</sup>. Di andre 2 kiender ieg iche. Hans Viinholt<sup>5</sup>, endog hand haffde m. Johan Christophersøns<sup>6</sup> testimonium, at hand haffde lest for hannem, maate och dantze vd aff consistorio med 6 [tilf. i marg.: 3 Bergenses och 2 Fride-riciburgenses etc.] andre, som iche haffde været i skoler, siden di bleff rejeceret. Dieris argumenter maate iche høris; thi dog doctor Brochmand<sup>7</sup>, som vaar tilstede, viiste dennem vd, bad dennem gaae i skole igien. Sagde derhos, at m. Joh. Christopherssøn vaar en professor och ingen ludi moderator<sup>8</sup>.

End er her noget nyt at achte vdi denne depositz (der bleff iche flære end 19 admitterit och 22 rejeceret, som ieg skreff tilforne). Aff forskreffne 19 bleff en aff Vissby<sup>9</sup> (en pug skole paa Gulland) injungeret at skulle haffue peti-

<sup>1</sup>) Studenternes navne er ført i matriklen under 21. december 1640, jvf. Kjøbenhavns Universitets matrikel, udg. S. Birket Smith, I, 162.

<sup>2</sup>) Formentlig identisk med den Petrus Michaëlis Norvegus e gymnasio Ott., der deponerede i juni 1641.

<sup>3</sup>) Vist den Holger Sørensen Ørum, der immatrikuleredes 3. juni 1640 fra Odense og o. 1649 blev sognepræst i Pjedsted og Gårslev.

<sup>4</sup>) Ikke identificeret.

<sup>5</sup>) Hans Hansen Viinholt blev 1651 præst i Fjellerup-Glæsborg. Formentlig identisk med den Johannis Johannis Vindfelt [!] »ex schola Hafniensi«, der deponerede 11. juni 1646.

<sup>6</sup>) Hans Christoffersen (død 1648), fra 1631 (32) professor i græsk.

<sup>7</sup>) Biskop Jesper Brochmand, der indtil 1638 (39) havde været professor og fra 1615 var dr. theol.

<sup>8</sup>) Ludi moderator, d. v. s. rektor.

<sup>9</sup>) Peder Baltzersen Smidt, der sen. blev sognepræst på Gotland. Han opføres i matriklen som den første blandt de deponerede.

tionem. Och en aff Tisted skole<sup>1</sup> (tilf. i marg.: min fødeby) at skulle haffue gratiarum actionem. O rem inauditam! Der vaar till depositzen, som bleff admitteret, en aff Ons, 2 aff Lund gymnasio<sup>2</sup>, 3 aff scholâ triviali Ripens. Och ingen aff dennem kunde faae den ære. Sed his sat. Der komme ingen till denne depositz aff Kiøbenhaffns skole eller aff nogen skole vdj Sælland.

Er her ellers ingen død, som ieg vid, du kiende, vden den røde prest [tilf. i marg.: capelan] till Vor Frue kirche, her Niels<sup>3</sup>, saa vell som her Jesper Christensøn<sup>4</sup>, som vaar capelan till s. Nicolai kirche och bleff kaldit aff siete leyse i Kiøbenhaffns skole till den bestilling, med dit første du och ieg komb hid (om du ellers dit mindis). Døde suar hastig for en 4 vger forleden. Døde her ochsaa en studenter for en 6 [vger?] siden, hede Niels Christenssøn<sup>5</sup>, en suar muzeur, om du [el]lers kiende hannem. Daa vaar hand en gang eller 2 vdi Baltzer Skogchis haffue med os. En gang der di spilemend vaar komne till os i samme haffue, daa saad hand mit vdi haffuen i den lysthuss hos nogle andre Otthonienses. Daa der Olluff Christenssøn<sup>6</sup>, som vaar med os, vilde talle grædsk eller latin, om ieg mindis ret, daa gaff hand hannem nogle gloser och sporde hannem, om hand haffde deponêret eller ey. Febri idem pestiferâ occu-

---

<sup>1</sup>) Christianus Matthiæ; han opføres næstøverst blandt de deponerede.

<sup>2</sup>) I matriklen opføres ingen e gymnasio Lundense ved denne lejlighed, men 2 e schola Malmogiana.

<sup>3</sup>) Niels Christensen, nederste kapellan ved Frue kirke 1630—40.

<sup>4</sup>) Jesper Christensen Undløse, der havde været hører i København fra o. 1637 (Hundrup), blev 1640 nederste kapellan til Nikolaj kirke (Wiberg). Når Wiberg (II, 173) videre antager, at Jesper Christensen 1644 blev 1. kapellan og døde o. 1645, må dette være urigtigt.

<sup>5</sup>) Der kan være tale om 2 studenter, idet der såvel 7. maj 1638 som 6. juni 1639 deponerede studenter fra Odense af dette navn.

<sup>6</sup>) Også her kan der være tale om i hvert fald to studenter, idet der 7. maj 1638 og 3. juni 1640 deponerede studenter med dette navn, iøvrigt kan man kun formode, at den pågældende har været fra Viborg.

buit uti et reliqui duo, qvos modo retuli. Is n. morbus ita hactenus inclinavit, at qvo sit evasurus, solus Deus nôrit. Multi etiam quid de peste subodorarunt, quam cum æstate nobis adfuturam censent, utinam falso! Sed de his qvasi in bivio constitutus nihil certi affirmare possum; rumorum qvippe divulgatio sæpe fallit.

Nicolaus Ørstedius<sup>1</sup> er kommen vdi stor wgunst hos professorerne formedelst en<sup>2</sup>, som er doctoris Laurentii<sup>3</sup> kostgengere [rettet fra: comesticus], huilchen hand laae vdi kammer hos vdi regentzen. Den samme hans contubernal haffuer hand grueligen slaget och traadet paa, och som ieg haffuer sport for ringe aarsag, hvorfor den samme d. Lauridzis kostgengere har rømt kameret (wanseet hand haffde godviligen tagen Niels Ørsted i kamer til sig och holt ham veed och verme op) och siden klaget hannem for d. Lauridz, huilchen lod citêre hannem for consistorio 2 gange<sup>4</sup>, huor det vaar ey langt fra, at hand haffde bleffuen relegeret, haffde icke doctor Olluff Vorm veret. Haffde icke doctor Olaus V. affbedet dit hos d. Hans Resen<sup>5</sup>, d. Niels<sup>6</sup> och d. Lauridz i synderlighed, som stod saa haart paa, at Niels Ørsted skulle relegêris, daa haffde dit viseligen skeedt. Jeg tør sige, at den samme perlement vill bliffue ham en stor stød, førend hand bliffuer qviit her fra aca-

---

<sup>1</sup>) Niels Sørensen Ørsted immatrikuleredes 6. juni 1639 fra Viborg skole; efter at have været hører i Århus blev han 1650 sognepræst i Holme og Tranbjerg.

<sup>2</sup>) Det fremgår af Acta Consistorii 6, 253, hvor sagen omtales, at den overfaldnes navn var Jens Jensen, og at han var søn af præsten i Birkerød (Jens Hermansen); det drejer sig om den sen. professor Jens Bircherød (den Ældre) (død 1686), der netop 1640 var blevet student.

<sup>3</sup>) Laurids Mortensen Scavenius, fra 1639 professor theologiæ og 1640 dr. theol.

<sup>4</sup>) Sagen er refereret i Acta Consistorii under 12. december 1640.

<sup>5</sup>) Hans Hansen Resen (død 1653), 1624—52 professor.

<sup>6</sup>) Niels Poulsen Schandorph (død 1645), fra 1639 professor theol., 1640 dr. theol.

demiet. Sed tacebis, non ego hos in Cimbriam intuli rumores, qvod fratri intimo didicisse spero.

Dersom du, k. b., tager noget kaast hid med digh, och du for besuerligheds skyld iche achter at holde din egen kaast, daa kandst du vell faae god værd derfore endten her i husen eller andenn stedze, om dit saa komer dig till pass. Huad heller du vilt selff beholde din kaast, eller du vilt [sel]ge dit, saa har du intet behoff at tage f[or] megit brød eller kauringer med dig. Tag he[llere] vdi den sted flesk och faarekiød eller røget kou [kiød] [I marg.: Hæc n. carnis generæ magni hic pretii sunt].

Sed quid doctum docebo? Ipse n. probe nosti et tempore [ris] et loci hujus rationem. Melius nostris consuluissimus crumenis, de[r]som vi saa haffde giort, dit første vi komb her til byen.

Er dit mig herhos, k. b., gandske kiert, at min gode ven Hans Otsøn<sup>1</sup> haffuer bekomen sin boog igien. Mens ieg tenchte mindst paa, at den skulle haffue fundedis hos Hans Kiøldson<sup>2</sup>. Dog erindrer jeg suar vell, at hand vaar inde hos mig till Orsleffs<sup>3</sup>, denn samme dag ieg pachede mine bøger ned och begierde aff mig, at ieg vilde tage hannem en breff hiem med mig till sin moder, daa haffuer den lille tyff tagen bogen med sig vnder sin kappe. Huorfor, dersom ieg iche effterlod dit for andre dieris skyld, som hand haffuer till slecht vdi Viborig, skulle ieg sielff skri[ff]ue skolmester<sup>4</sup> vdi Viborig till derom. Men det kand endnu staa hannem fore, at hun skall bliffue hannem surt noch at betalle etc.

Christen Villomsøn<sup>5</sup>, som du beder, at ieg skall salutêre,

---

<sup>1-2</sup>) Ikke identificerede.

<sup>3</sup>) Niels Christensen Aarslev, dimitteret fra Randers, deponerede 6. juni 1639. 1648—72 sognepræst i Mariager.

<sup>4</sup>) Rektor i Viborg var 1634—72 mag. Niels Jensen Aars (Hundrup).

<sup>5</sup>) Christen Villumsen deponerede 7. maj 1638 fra Viborg, 1645 kappellan i Finja og Hørja i V. Gønge hrd. i Skåne, 1646 sognepræst smst. (Cawallin: Lunds stifts herdaminne IV, 1857, 343).

er alt borte och haffuer sin attestation och dimission med sig. Men Søffren Hoffman<sup>1</sup> saavell som Niels Ørsted haffde loffuet hannem en gilde till vdi en kielder paa Kiøbmagergade, huilchen hand haffde bekommen, haffde baade hand iche sielff forsaaret sig paa en side, at hand kunde komme fra dennem, saa och paa en anden side haffde hafft Jacob Hanssøn<sup>2</sup> med sig, som stod imellom och affvende dit. Men ieg troer iche andit, k. b., haffde du veret hos, daa haffde hand viseligen smaget den saa, at hand kunde haffue sagt den kierling deraff, hand haffuer till moder, naar han komb till Viborigh. Hand tør intet tilregne sin egen lærdom eller dyd, at hand saa snart fich sin attestation, mens skolmesters saavell som m. Peder Villomsøns<sup>3</sup> och Jens Høgs<sup>4</sup> commendationer, som hand haffde till doctor Niels och di andre professorer. Reliqua, qvæ hac de re scribi poterant in mutuum colloqvium reijciam.

At du iche skall tuille om, at doctoratz graad er standen, daa sender ieg dig hermed nogle steffninger, som nogle Viburgenses har gjort dertill med noget andit, som medfølger.

Nu vid ieg inted mere paa denne at være forgiæt, som ieg vidste at kunne skriffue. Dersom der er noget forsømt (dit ieg iche vid), daa skall ieg effter din begiering skriffue dig det till och sende breffuene till Viborigh.

Jeg vill effter din egen ynske ynske och begiere, at vi maate snar findis sammen sunde och karske paa begge sider. Och gjør det mig hiertelig ondt, at du haffuer standet saa meget kaars och siugdum vd, siden vi skildtis adt,

<sup>1</sup>) Søren Hansen Hoffman fra Randers, dimitteret fra Viborg, immatrikuleredes 3. december 1638.

<sup>2</sup>) Vel den Jakob Hansen fra Viborg, der immatrikuleredes 7. maj 1638. Blandt sine meddisciple i Viborg 1638—40 nævner Jakob Thomsen i sine optegnelser i Ny kgl. Saml. 4°, 1205 a en »Jacobus Johannis, mortuus»; han må være død som student, eller inden han fik noget kald.

<sup>3</sup>) Peder Villumsen Paludan, vicelektor i Viborg fra 1633.

<sup>4</sup>) Vel Jens Hoeg (død 1648) til Vang (i Kær hrd.) og Bustrup i Salling.

men skee dog Gud loff, som saa vell haffuer hiulpen dig till din førlighed igien. Jeg, Gud skee loff, haffuer altid veret vid god helbred vden en otte dage, effter ad du vaarst bortdragen, daa tilslogis mig en gulesaat, huilchen (Gud være loffuet) holte mig ichuden paa en 3 vggers tid, førend ieg med en ringe medicin fordreff den. Vi andre din com-militones och gode venner lider her alle vell, Gud skee loff, vden Jens Karmarch<sup>1</sup>, som till doctoris Hans Resens liger hefftig siug, vdaff en indvortis siugdom, haffuer leget paa sex vgers tid vnder doctoris Christiani Stougardi<sup>2</sup> curà, er dog forhobning, at hand skulle komme tilpass med dit første, thi hand kand allerede vere ope och læse for sine discipler.

Beskeeden denne gang paa den breff, du skreffst morster till, kand du icke bekomme; thi hun drog op till her Valentins<sup>3</sup> i Lyngby i gaar en stunde, førend breffuene komb; naar her stedis bud immellem, skall du bekomme suar, jam iterum me deficit papyrus, [n]ec tamen cesso.

Thi ieg kand ingenlunde forbigaae, at ieg jo skall lade dig v[ide], huor modtvilligen den skelmske Johan, voris dreng, stilte sig an baade i en och anden maader. Først har hand, effter du vaarst bortreyst, løben vd saa got som huer gandske dagh, at ieg icke viste den tid, ieg kunde finde ham inde, at ieg maate haffue tit perlement med ham och giffue hug paa ham, huilchet dog hand icke kunde huske uden en 2 eller 3 dage effter huerandre, men løb altid vdi skarnsfolchis huse och komb fuld hiem. Efterad ieg dog icke lengere vilde slagis med ham, viste ieg ham slet bort nogle gange och vilde intet haffue at bestille med ham, saa fich hand dog vndertiden moder, vndertiden

<sup>1</sup>) Jens Jensen Karmarch immatrikuleret 1636 fra Viborg, 1641 sognepræst i Langå og Vinge i Viborg amt. Skød sig i sindssyge 1656 (jvf. Ehrencron-Müllers forfatterleksikon IV, 374).

<sup>2</sup>) Christen Stougard (død 1645) blev 1639 professor eloquentiae, tog 1640 den medicinske doktorgrad.

<sup>3</sup>) Valentin Hansen Merkel, præst i (Kongens) Lyngby.

andre at bede for sig, at hand maate bliffue paa steden, at du skulle haffue sagt till hannem, at hand skulle bliffue paa kameret, till du komb igien, at du skulle haffue loffuet, at vi begge skulle ligge sammen at betalle hannem. Endelig paa dit sidste, en 8 dage for s. Mortens dag, kunde hand iche lenger holde sin skelmeri, men komb fuld inden afften och gaff sig i perlamente med voris Maren och slog hinde en blaae øye, at hun nepelig forvant dit vdi 14 dage, saa nødis ieg daa endelig at skille mig aff med hannem och gaff ham daa, at ieg iche vilde være fortaldt aff ham vdi byen, fem slete mk., huilche der hand haffde druchit bort, nødis hand at giffue sig till en lynveffuer och sider der och spoler for hannem. Jeg kand iche nochsom fortælle, huad fortræd ieg lidde aff hannem, førend vi kommer sammen.

Din sengekleder, k. b., skall slet intet bliffue at skade; di ligger endnu paa sengen; dine 2 dyner vnder mig i sengen och hoffuetdyne ditsligest; thi ieg haffuer alt leget allene her paa kameret, siden du drog bort vden paa en manetz tid for jul, der laae den, som deponerede fra Tisted hos mig, drog saa strax till Køge till sin søster at legge vinteren offuer; ellers er ieg nu allenne och bliffuer och saa frembdelis, indtill ieg bekommer bud fra dig igien, som ieg haffuer skreffuit tilforne. Tandem cessandi tempus est, huorfore ieg ville ynske dig Gud allermegtigste i vold med en lychsalig nytaar, som ieg ynsker dig och alle din gode venner. Vale iterum. Haffniæ die 9. janvarii anno 1641 qvam festinantissime. Tuus ut suus qvem nosti.

Jacobus Pauli Tist.

mppria.

Jeg bad Peder Ry<sup>1</sup> och Tallechen, di vilde skriffue dig till, huilchet di och har giort, och effterdj ieg iche tilforne

---

<sup>1</sup>) Peder Tornsen Rye deponerede fra Viborg 3. juni 1640, sognepræst 1650 i Rødding og Krejbjerg. Det pågældende brev findes i manuskriptet s. 117 f. + 123 f.; det er dateret 8. januar 1641 og blev — som det her aftrykte — modtaget af Jakob Thomsen 26. jan. s. å. I en efterskrift til brevet skriver Peder Rye: »Du kand vell, Domine Jacobe Thomæo,

haffuer skreffuen dig till, saa [haffuer] ieg nu betencht mig at dedicere dig hosce centones, rescribe per occasio-nem eodem more.

---

bliffue hiemme i sommer; ti, effterdi examen publicum ehr offuerstaaet, her ehr intet offuer at vente. Jeg vil tale med dig om en uge fire eller sex. Vale.

<sup>1)</sup> Jmt. = juramentum, vidne.